

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร

รัตยา ร่างกายดี^{1*} และสุภาวดี ลาภเจริญ¹

¹ ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*ammierattaya2020@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน สังกัดโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 260 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น .971 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

The School Administration Base on the Good Governance of the Teacher's Opinion in Bhenjasiri School Network Secondary Educational Service Area Office 2 Bangkok

Rattaya Rangkaidee^{1*} and Supawadee Lapcharoen¹

¹*Department of Education and Higher Education Administration*

Faculty of Education Ramkhamhaeng University

*ammierattaya2020@gmail.com

Abstract

This research was Survey Research. The purpose of this research were to study the teacher's opinion base on the Good Governance of the school administration in Bhenjasiri School Network Secondary Educational Service Area Office 2 Bangkok, to compare the teacher's opinion base on the Good Governance of the school administration in Bhenjasiri School Network Secondary Educational Service Area Office 2 Bangkok, by depending on educational and working experience. The sample was composed of 260 teachers in Bhenjasiri School Network Secondary Educational Service Area Office 2 Bangkok, chosen by the simple purposive sampling method. The research instrument was the questionnaire with the reliability value of .971. The statistic use for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), t-test and One-way ANOVA.

The Result of Research were found that : 1) The result of the teacher's opinion base on the Good Governance of the school administration in Bhenjasiri School Network Secondary Educational Service Area Office 2 Bangkok, as a whole and each aspect were at a highest level. The mean were arranged by ascending order were : moral principles, the rule of law, participation, responsibility, transparency, cost – effectiveness or economy. 2) The result of the comparison according to the teacher's opinion base on the Good Governance of the school administration in Bhenjasiri School Network Secondary Educational Service Area Office 2 Bangkok, by depending on educational were not significantly different. 3) The result of the comparison by depending on different working experience of the teachers in Bhenjasiri School Network Secondary Educational Service Area Office 2 Bangkok, the result in overalls was not significantly different, when considering each side, was found that the transparency, the rule of law, participation, cost – effectiveness or economy were different statistically significantly at .05 level.

Keyword: School Administration, Good Governance

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 บัญญัติไว้ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 โดยบัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาประเทศชาติ” ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลและได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญอีกทั้งบรรจุในส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และหลักธรรมาภิบาลยังได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560, หน้า 16-17) รัฐบาลเป็นผู้นำในการวางนโยบายขับเคลื่อนประเทศ การดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้วยถึงแม้ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในภาครัฐและภาคเอกชนเป็นเวลาพอสมควร แต่ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาหลายอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ทั้งหมด เพียงแต่ทำให้ปัญหาเหล่านั้นเบาบางลง แต่ถือเป็นเป้าหมายที่ประเทศไทยจะต้องเดินไปให้ถึงและยังต้องพัฒนาหลักธรรมาภิบาลควบคู่ไปกับการพัฒนาในระบอบประชาธิปไตย (อริยธัช แก้วเกาะเสบัว, 2560, หน้า 2-3)

สถานศึกษา เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่การจัดการศึกษา มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทุกด้าน สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน เยาวชน และประชาชนทุกคน เพื่อให้ความรู้และปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงต้องนำหลักการที่ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “หลักธรรมาภิบาล” (Good Governance) มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2546)

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร มีระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2546 โดยนำหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แต่จากการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในสถานศึกษายังประสบปัญหา กล่าวคือ ปัญหาด้านหลักความคุ้มค่า คือ งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของการบริหารจัดการเรียนรู้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ขาดการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น ด้านหลักนิติธรรม คือ การบังคับใช้กฎหมาย ขอบังคับ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพราะสถานการณ์ในโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่าขาดการรณรงค์หรือสร้างแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2562 หน้า 24-46)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ ทั่วประเทศด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

3. สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 803 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 260 คน โดยอาศัยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen et al. (2011,p.147) และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านหลักนิติธรรม ด้านที่ 2 ด้านหลักคุณธรรม ด้านที่ 3 ด้านหลักความโปร่งใส ด้านที่ 4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านที่ 5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านที่ 6 หลักความคุ้มค่า ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้า แนวคิดทฤษฎี และหลักการต่างๆ จากหนังสือ เอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อหาแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถาม ตรวจสอบความชัดเจนด้านภาษาโครงสร้าง และความสมบูรณ์ของเนื้อหา
3. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of Objective Congruence : IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ .05 -1.00 ขึ้นไป
4. นำแบบสอบถาม 30 ฉบับ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (1990,pp.202-204) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ เท่ากับ .971

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมแนบแบบสอบถาม จำนวน 260 ฉบับ จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร
3. ผู้วิจัยเป็นผู้แจกและติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ระหว่าง เดือน มีนาคม - เมษายน 2563
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 260 ฉบับ ผู้วิจัยนำไปดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ **ตาราง 1** แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.56	0.57	มากที่สุด
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.59	0.53	มากที่สุด
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.52	0.61	มากที่สุด
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.55	0.54	มากที่สุด
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.54	0.57	มากที่สุด
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.42	0.70	มาก
รวม	4.53	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 1 แสดงว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามากที่สุด 5 ด้าน มาก 1 ด้าน เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D.=0.53) ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) และด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.54)

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่าง ค่าเฉลี่ย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	ปริญญาตรี		ปริญญาโท		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.52	0.58	4.66	0.54	-1.767	.078
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.56	0.56	4.68	0.44	-1.809	.072
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.47	0.66	4.64	0.48	-2.309	.022*
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.52	0.56	4.65	0.50	-1.843	.067
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.51	0.60	4.62	0.48	-1.478	.141
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.38	0.75	4.52	0.54	-1.689	.093
รวม	4.49	0.57	4.63	0.46	-1.998	0.47

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิปริญญาโทมีความคิดเห็นมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรี

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ด้านภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

การบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาล	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน			F	P
	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป		
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.57	4.64	4.26	4.959	.008*
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.58	4.63	4.50	.792	.454
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.52	4.58	4.21	4.077	.018*
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.53	4.65	4.29	5.188	.006*
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.54	4.60	4.32	2.622	.075
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.47	4.50	3.95	7.614	.001*
รวม	4.54	4.60	4.26	4.542	0.12

จากตาราง 3 พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นำค่าคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Shellfs' s post hoc comparison) จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ทุกด้าน ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ส่วนครูที่มีประสบการณ์อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

6. อภิปรายผลการวิจัย

1) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพราะเป็นหลักการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานแบบครบวงจรคุณภาพ กระบวนการบริหารสถานศึกษาตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า สามารถตรวจสอบระบบการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการศึกษาอย่างยั่งยืน และเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ได้กำหนดขอบเขตของ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมี

ส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ยิ่งหาญ (2556, หน้า 87) ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันระบบการศึกษาของไทย มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและพัฒนาประเทศต่อไป การจะพัฒนาระบบการศึกษาทุกด้าน สถานศึกษาต้องมีระบบการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการมุ่งพัฒนาเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป จากข้อค้นพบรายด้านสามารถอภิปราย เกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่าการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด อันเนื่องมาจากว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ภายในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร มีการบริหารจัดการสถานศึกษาบูรณาการหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม โดยสถานศึกษามีการออกคำสั่งการปฏิบัติหน้าที่ บนพื้นฐานหลักการอ้างอิงกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555, หน้า 21) เสนอว่า หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ยิ่งหาญ (2556, หน้า 90) ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานในด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการดำเนินงานเป็นไปตามหลักนิติธรรม เช่น การบังคับใช้ข้อบัญญัติตำบลมีความเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ การบริหารงานในองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล ยึดหลักนิติธรรมในการบริหาร ส่งผลให้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่าการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด อันเนื่องมาจากว่า กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ได้มีการบริหารจัดการสถานศึกษาบนพื้นฐานหลักคุณธรรมจริยธรรม และยึดมั่นในความดีงาม มุ่งเน้นให้ครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม สอดคล้องกับแนวคิด พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2558, หน้า 25) กล่าวว่า คุณธรรมคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงาม ให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีตและประเสริฐ เช่น ความรัก ความเมตตา ความสงสาร อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความยินดีความวางตัวเป็นกลาง ความมีน้ำใจ เสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความละเอียด และเกรงกลัวต่อบาป ความเคารพอ่อนน้อม และความสุภาพอ่อนโยน หลักคุณธรรมเป็นการใช้อำนาจที่ชอบธรรม ถูกต้อง ดีงาม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกและประชาชนมีคุณภาพ ซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ในการประกอบอาชีพ สุจริต รู้จักพึ่งพาอาศัยกัน สุภาพอ่อนโยน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ยิ่งหาญ (2556, หน้า 69) ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์ ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีการปฏิบัติงานยึดมั่นในความถูกต้อง คุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและผู้ใต้บังคับบัญชา นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติตนภายใต้คุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนทั่วไป

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด อันเนื่องมาจาก สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาตามกฎกระทรวง และมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา อย่างชัดเจน ซึ่งตรงกับแนวคิดของ อนุสรธรรม ก้าวหัวเรือ (2557, หน้า 20) กล่าวว่า หลัก

ความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ของหน่วยงานและผู้รับบริการกับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ชัดเจน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ยิ่งหาญ (2556, หน้า 88) ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์ ดำเนินงานและบริหารงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของราชการ ส่งผลให้การใช้หลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิจิตร ศรีนันท (2555, หน้า 104) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก คือ 1) การปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างตรงไปตรงมา 2) การปฏิบัติงานที่ชัดเจน และการปฏิบัติงานไม่เกิดปัญหา 3) การตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ อย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการและมีกระบวนการทำงานตามโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษามีระบบการบริหารงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการและแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาเป็นปัจจุบันและตรวจสอบได้ สถานศึกษาแจ้งข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สถานศึกษาจัดให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองทุกปีการศึกษา สรุปและรายงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด อันเนื่องมาจาก สถานศึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของครูบุคลากรและชุมชน ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาและนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 82-83) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในการรับรู้ การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกัน การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ให้สามารถเข้ามีส่วนร่วมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของแสงเทียน จิตรโชติ (2560, หน้า 62) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เนื่องจากว่า สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหาและแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการศึกษา สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการตามหลักการจัดการวงจรรคุณภาพ PDCA โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้สืบเนื่องจาก สถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย การส่งเสริมให้ครูปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด การบริหารจัดการตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักการ และแบบแผนของสังคมอย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555, หน้า 21) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ภาระรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถ ตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณชน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ยิ่งหาญ (2556, หน้า 89) ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์ ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุดแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์ดำเนินงานและบริหารงานเป็นไปโดยตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชนและชุมชน ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน โดยผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลให้การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์ ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม สถานศึกษา

มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงผลการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบครบวงจรคุณภาพ สถานศึกษามุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมด้านความรับผิดชอบต่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยั่งยืน สถานศึกษามีความเอาใจใส่ต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้ส่งผลกระทบต่อ ทางการเรียนของนักเรียน

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักความคุ้มค่าง่ายพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน การ ขาดวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า สถานศึกษายังพบปัญหาด้านการควบคุมดูแล บำรุงรักษา ตกแต่งและ ซ่อมแซมบำรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ วรรณวรรต กำหัวเรือ (2557, หน้า 25) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัดหมุนเวียนใช้และ ทดแทนใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของนายมานะ อิมอุม (2558, หน้า 105) ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของเทศบาลนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลี ประทุมวงศ์ (2560, หน้า 87-88) ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงตามลำดับพิจารณาประเด็นน่าสนใจ 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่ง เรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ สูงสุด ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาพัฒนาตนเอง ผลงาน และนำความรู้ที่ได้รับมาปฏิบัติจริง ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาส นาคปฐม (2559, หน้า 91) ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมุ่งเน้นระบบการบริหารจัดการด้านหลักความคุ้มค่าในการติดตาม ตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการสถานศึกษามากที่สุด

2) ผลการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับ การศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม วุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูที่มีระดับ การศึกษาปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสูงกว่าครูที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้ หลักการบริหารสถานศึกษาโดยการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมพัฒนาดตนเองในเวลานอกราชการโดยการศึกษาต่อระดับปริญญาโท เป็นการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดไกรวัลย์ ชาคโร ศรีเมือง (2558, หน้า 91) ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูผู้สอนในโรงเรียน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทุกด้าน

2.2 ผลการเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าครูที่มี

ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป โดยมีความคิดเห็นด้านหลักหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีประสบการณ์อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพรรณ ผิวอ่อน (2559, หน้า 94) ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกยี่ห้อ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทุกด้าน เนื่องจากว่า ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีและความทันสมัยต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเข้ามามีบทบาทในระบบการศึกษาของประเทศไทย บทบาทของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จะมีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี สามารถใช้เทคโนโลยี และมีความรับผิดชอบ ไม่มีการเลือกปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จึงเป็นผลให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลต่างกัน ทั้งในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ พร้อมทั้งให้อิสระในการบริหารงานบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน
2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการสร้างขวัญและกำลังใจกับครูอย่างเหมาะสม ทั้งถึงและเป็นธรรม การให้ความรักความเมตตาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา การปฏิบัติตนต่อคณะครู ด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ทุกคน
3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสมีความเป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้ สามารถชี้แจงเมื่อมีข้อสงสัยในข้อมูลข่าวสาร
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการศึกษา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมเสนอปัญหาและแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ สถานศึกษามีการยอมรับผลที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น และสามารถอธิบายได้ สถานศึกษาต้องมีการรายงานผลการพัฒนาการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อผลดีและผลเสียที่เกิดจากการดำเนินงานของสถานศึกษาได้
6. ด้านหลักความคุ้มค่า สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการในการติดตาม ตรวจสอบ การใช้งบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่าการลงทุน

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสถานศึกษาในการออกคำสั่งการปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานหลักการอ้างอิงกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ภายในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อสถานศึกษาในการมุ่งส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม ภายในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตเบญจสิริสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร

9. เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑามาศ นาคปฐม. (2559). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลอินทปญญา วัดใหญ่อินทาราม เทศบาลเมืองชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณรรฐวรุต กำหั่วเรือ. (2557). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิภาพรรณ ผิวอ่อน. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง). (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2558). พระพุทธศาสนากับพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา.
- พระวิจิตร ศรีรินทร์. (2555). สภาพการณ์และแนวทางการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรสายสนับสนุนทางวิชาการ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มานะ อิมอดม. (2558). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. งานนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. 16-17.
- รพีส์ แสงผ่อง. (2557). กระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการปกครองและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี.
- วิทยา ยิ่งหาญ. (2556). การใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สาส์ ประทุมวงศ์.(2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แสงเทียน จิตรโชติ.(2560). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาขยายโอกาสในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สำนักนายกรัฐมนตรี.(2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. (2562). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2562. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2555). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.
- อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า. (2560). หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ.
- Cohen, L., Minion, L., & Morrison, K. (2011). Research methods in education (7th ed.). New York: Routledge.
- Cronbach,L.J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper & Row pp.202-204
- Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.). Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.